Arvoisa vastaanottaja,

eilen (ke 6.11.2019) valiokunnassa käsiteltiin asiaa HE 18/2019 vp (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi), jonka osalta olin kuultavana. Lupasin palata kirjallisesti muutamaan esitettyyn kysymykseen, joihin en osannut antaa varmaa vastausta kuulemisen aikana:

Edustaja Löfström kysyi automaattisen päätöksentekomenettelyn osalta menettelyn vaikutusta kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Koska automaattinen menettely itsessään käyttää koodikieltä, merkityksellinen on se tapa ja liittymä, jota kautta asiakas käynnistää hakemusasiansa ja josta asia ohjautuu automaattiseen käsittelyyn. Automaattiseen menettelyyn ohjautuvat asiat voivat tulla vireille Maahanmuuttovirastossa jo pitkään käytössä olleen ns. sähköisen asiointipalvelun eli Enter Finland -palvelun kautta. Enter Finland palvelussa voi asioida suomenkielen lisäksi ruotsiksi (ja myös englanniksi). Näin ollen automaattisen menettelyn käyttöönottamisella ei nähdäkseni ole kielellisten oikeuksien toteutumiseen (heikentävää) vaikutusta.

Edustaja Halla-aho tiedusteli, että miten suuri osa työntekijän oleskelulupahakemuksista tulee hakijoilta, joilla on kansainvälisen suojelun tausta. Maahanmuuttovirasto toimitti pyynnöstäni tilaston viimeisen 12 kk ajalta (aikaväliltä 1.10.2018-30.9.2019) työnteon perusteella vireytetyistä oleskelulupahakemuksista, joissa samalle asiakasnumerolle löytyy jokin aiemmin vireytetty turvapaikkahakemus. Luvut kuvaavat siis vireytettyjä hakemuksia eikä niissä oteta huomioon mahdollisesti asiakkaille aikavälillä tulleita päätöksiä. Viimeisen 12 kk ajalta tällaisia hakemuksia on tehty yhteensä 878 kpl. Ensimmäistä oleskelulupaakoskevia hakemuksia on tehty yhteensä 577 kpl ja jatkolupahakemuksia yhteensä 301 kpl. Koska työntekijän oleskelulupahakemuksia (ensimmäiset ja jatkoluvat) on viimeisen 12 kk aikana jätetty yhteensä 21095, noin 4 % työntekijän oleskelulupaa hakevista on aiemmin hakenut kansainvälistä suojelua.

Puheenjohtaja Purra kysyi salassapitoperusteiden soveltuvuudesta tilanteessa, jossa henkilön laitonta maassaoloa koskeva tieto voisi jatkossa tulla salassa pidettäväksi ja jäisi sitten vaille merkitystä esimerkiksi uutta oleskelulupahakemusta haettaessa. Koska salassapitoon liittyviä kysymyksiä oli useita, jäin pohtimaan osasinko korostaa tähän kysymykseen liittyen riittävästi sitä lähtökohtaa, että tietyn henkilötiedon salassapidolla tarkoitetaan käytännössä tiedon yleisöjulkisuuden (JulkL 9 § ja 10 §) rajoittamista, joka arvioidaan aina tapaus kerrallaan. Viranomaisella itsellään on oikeus käyttää hallussaan olevaa myös salassa pidettävää tietoa (mutta tietenkin vain jos tiedon käyttämiselle kyseisessä tarkoituksessa on toimivaltaa luovassa lainsäädännössä säädetty peruste). Salassa pidettävän tiedon liikkumisesta eri viranomaisten välillä (JulkL 29 §) säädetään erikseen.

Ystävällisin terveisin,
Tuuli Tuunanen

Tuuli Tuunanen
Erityisasiantuntija
Sisäministeriö, maahanmuutto-osasto, oikeudellinen yksikkö
p. 0295488658, 0504560803
tuuli.tuunanen@intermin.fi
@TuuliTuunanen

PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Käyntiosoite: Kirkkokatu 12, Helsinki
www.intermin.fi
@sisaministerio

Sisäministeriö
Inrikesministeriet